

נובהרדוק פינת לדרמן

• הרב גרשון טברסקי •

כצלעו החכוי של בית הכנסת 'לדרמן' משתלב בנין דורות, שהפתח אליו נטמע בין הפתחים והמבואות שהגבאי הצדיק רבי משה כהן היטיב לשרג סביב לבית המדרש. המדרגות כמו הצובות מתוך בית המדרש. שם בבית צנוע וישן, פגשו בהגאון רבי שלמה ווינטרויב שליט"א בנו של הגאון רבי בערל זצוק"ל ונכדו של אחד מגדולי תלמידיו של מרן הסבא מנובהרדוק זצוק"ל, הלא הוא הגאון הצדיק רבי שמואל זצוק"ל.

דמותו של הגאון רבי בערל זצוק"ל הייתה חלק מנוף הגבוהים של 'שיכון חזון איש', גם כ'חברותא' רב שנים עם יבדלח"ט רשכבה"ג מרן שר התורה שליט"א. ודמותם עורכים טיול של שבת אחד הצהריים, כשהם משוטטים במרחבי התלמוד ונעצרים לשיבה על ספסל דרכים ברחוב נחמיה - עדין חקוקה בעיני רבים כתמונה מהרור הקודם.

הגאון רבי בערל זצוק"ל נשא בלבו את הלפיד הכוער של נובהרדוק, ואף כזה מצא שותפות עם רשכבה"ג מרן שר התורה שליט"א, אשר אביו מרן הסטייפלער זצוק"ל היה אש להבה של תורת המוסר הזו. את הלפיד הזה ביקש רבי בערל, מבנו יבלח"ט הגאון רבי שלמה שליט"א להעביר לדור אחרון, בסדרת הספרים 'נובהרדוק', 'סופה וסערה' ו'שמואל בקוראי שמו', וכן בהפקת 'ניגוני התעוררות' - נובהרדוק.

מאה שנים להתסקלות מטיב השלכת הראשונה, מרן הסבא זצוק"ל, ביקשנו לגעת באותה להבה, ולהחם נפשנו לאורה של אש זו.

"אנחנו לא מהעולם!"

■ תחילה שאלנו אודות הסבא רבי שמואל זצוק"ל, כמי שעמד בראש ישיבת 'נובהרדוק' ברוסיה והיה האחרון לעוזב אותה גם בעת מלחמה.

הישיבה הראשונה שהקים מרן הסבא מנובהרדוק זצוק"ל הייתה בכרדיצ'ב. אחריה יצא למסע הקמת כוללים ברחבי רוסיה ופולין.

כהמשך מינה את הסבא הגאון רבי שמואל זצוק"ל שהיה אז כחור בישיבה - לראש ישיבה.

כאותה תקופה אירע מעשה נורא בכרדיצ'ב, כאשר באחד הפוגרומים, הגויים שרפו את ספרי התורה. את קבורת ספרי התורה הטילו על הסבא רבי שמואל שהיה אז כחור, שיוויד את כרי החרס של הגויילים הגשרפים לקבורה. אחד הנוכחים תיאר: 'כשראש הישיבה עלה מן הכור, זקנו האדמדם התמוג בארמת החמרה של ברדיטשוב, הוא היה נראה כשלהבת אש לוהטת...' הוא ביקש לומר הספר וכך אמר בין הרבנים: 'הערלים שרפו את ספרי התורה, הגויילים הורדו אל הקבר, אבל האותיות פורחות באוויר! שומה עלינו לרשמם על לוח לבנו!'

אחד מתלמידיו, בחור מ'תפארת בחורים' - מסגרת לצעירים אותה הקים, כל כך התפעל מהמחזה נורא ההוד, והציע את רבי שמואל כותן לאחותו שהייתה אלמנה עם בת. האב, רבי שלמה טלינגטור ז"ל התלבט האם בתו תוכל להתאים לחיים של בן ישיבה. אמרו לו שהיא תצטרך לככס את כנדי החבורים ותקבל לחם בהקצבה. החליט לשאול את פי בתו, שהשיבה בגדולתה: 'וכי עם בעל חייט או שואב מים, האושר מוכסחה?!' וכך נקבעה פגישה.

כמהלך הפגישה נכנסה לחדר הבת הקטנה, ואמה ביקשה ממנה לצאת. שאלה רבי שמואל, למה את מגרשת אותה? והיא הצטרקה כי 'בעולם זה לא מקובל'. השיב לה רבי שמואל 'אבל אנחנו לא מהעולם!...'

מילים אלו - מטעים הגר"ש שליט"א - הן המאפיינות את תלמידיו מרן הסבא זצוק"ל. 'אנחנו לא מהעולם!'

זיכוי הרבים

■ מה ההסבר לכך שדווקא מרן הסבא גופא, מי שהתמקד יותר מכל בחלק של עבודת ה'בידידות' לאורך שנים, היה למי שהפיץ יותר מכל את התורה באירופה?

חתנא רבי נשיאה, מרן הגאון הרבי אברהם יפה'ן זצוק"ל התייחס

לכך וכה אמר: 'דרכו של הסבא, שעל אף שיתעמק בעבודת עצמו ללא ליאות כי זה כל האדם, לא שכח את האחריות הגדולה של הצלת בני דורו. כהיותו מתבודד בפרישות בקדושה וטהרה בכיטחון והסתפקות, גם אז פעמה רוחו להצלת כל העולם כולו, אף שזה היה נגר טבעו שהיה משתוקק לעבוד בהתבודדות.'

בספר 'מדרגת האדם' יש פרק בו הוא פורש עשר שאלות המנקרות במוחו של אדם בעת שבא לזכות את הרבים ושם מופיעות התשובות המלאות בהרחבה. כידוע, היו רבנים שהתנגדו לשיטתו של מרן הסבא מנובהרדוק זיע"א. שמעתי מהאבא זצוק"ל שכמה מהם העלו את תלונתם אצל מרן הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל. כתגובה הראה להם מרן הגר"ע את הפרק ב'מדרגת האדם' העוסק ב'זיכוי הרבים', והם קראו את הרבנים כאשר ידו מכסה על שם הספר. הם יצאו מגדרם מהתפעלות ואמרו שהכותב הוא ודאי גדול בישראל, ואז הראה להם מרן הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל את שם המחבר...

כתקופת מלחמת העולם הראשונה, מרן הסבא זצוק"ל נפגש עם מרן המשגיח ממיר הגה"צ רבי ירוחם זצוק"ל, והוכיחו למה אינו עוסק בזקמת ישיבות חדשות. מרן המשגיח רבי ירוחם זצוק"ל השיב לו: 'כבוד תורתו הספיק להקים בשנה אחת ארבעים ישיבות, ואני כבר נמצא באותו מקום חמש עשרה שנה ועדיין לא נמרתי לבנותו!...'

■ האם ניתן להגדיר מהו ה'קוד' המיוחד אותו החדיר בתלמידים שהקימו את אותן שמונים וחמש ישיבות ברחבי רוסיה ופולין?

התשובה היא: מסירות נפש. מרן החזון איש זצוק"ל תיאר אותו כ'גבור הכורך רצועות של פלדה על ידו'.

מרן הרב מפוניבז' זצוק"ל התבטא פעם שכל אכן ואכן שכנה ויסד בישיבת פוניבז' הייתה מכוחו של מרן הסבא מנובהרדוק זיע"א. ואגב, סיפר לי הגאון רבי אליעזר כהנמן שליט"א שמרן הסבא מנובהרדוק זיע"א התבטא על מרן הרב מפוניבז' שגם אם יקשרו לו פצצות כרגליים הוא ימשיך ללכת ולפעול...

■ הרוח הזו פיעמה בכל מי שהיה בנובהרדוק...

אכן, בענין זה סיפר לי הגאון רבי יהושע דוד טורצ'ין זצוק"ל, שפעם נסע באוטובוס ולירו התיישב האדמו"ר מנאראל זצוק"ל שהיה מגולת סיביר. האדמו"ר הביט עליו ושאלו 'אמור נא מי היה זקנך?' רבי יהושע דוד הזכיר את סבו שהיה מנובהרדוק, האדמו"ר הגיב ואמר, 'הו', עכשיו אני מבין הכול!...'

כאשר שוחחתי בענין עם האדמו"ר, הוסיף ואמר לי: 'מגלות סיביר היו אנשים מכל החוגים. החוג שבלט בכך שאף היחידים שבו נזהרו כל הזמן ממאכלות אסורות, היה אלו שהיו כ'נובהרדוק'!...'

והנה מעשה מאפיין: בחור מהעיירה 'דרגמריש' במחוז מאדמארש, בשם יעקב לייב, היה תלמידו של גאב"ד העיירה רבי משה ישראל פלדמן זצוק"ל וגלה עמו לארשוויץ עם כל בני עירו. הכחור ניצל מהתופת והגיע לישיבת 'אהל יוסף' שהקים הגה"צ רבי גרשון ליכמן זצוק"ל לאחר המלחמה. כעבור זמן מה עבר לארצות הברית ושם למד ב'נובהרדוק' אצל מרן הגאון רבי אברהם יפה'ן זצוק"ל. כאשר הגיע לפרקו דובר בו נכבדות עם יהודי מוקיר תורה, והשירוף קם והיה לאחר שהלה נועץ עם כ"ק האדמו"ר רבי יואל מסטמאר זצוק"ל.

לאחר מספר ימים פגש אותו יהודי את חתנו ואמר לו, 'שכרתי כבר עבורכם דירה יפה עם רהיטים נאים'. השיב לו החתן: 'יישר כוח, אבל מי שלמד בנובהרדוק לא זה מה שישמח אותו, די לי בדירה פשוטה. אם היית רוצה לשמח אותי היית בכסף הזה רוכש עבורי ש"ס שאוכל ללמוד בו, ואם לאו - גם טוב!... החותן הנפעם נכנס לספר ואת לאדמו"ר מסטמאר זצוק"ל. הרבי התרגש ואמר: 'הא לך חמישים דולר, גם אני רוצה חלק בש"ס הזה!... רבי יעקב לייב הקים בית לתפארת. לימים עלו בניו לארץ ישראל ומכרו את כל הנכסים שהיו לו, אבל את הש"ס הזה הם הביאו עמם לארץ...'

ניגונים של מעלה

■ היוצאתם לאור את 'ניגוני נובהרדוק', והם מגלים דבר מעניין: כמה שהמוסר מצטייר כדבר נוגה, הרי השירים האלו שמחים ממש.

תלמידי ישיבת נובהרדוק בפניסק, במרכז התמונה, הגה"צ רבי שמואל וינטרויב זצוק"ל, ראש הישיבה

◆ מאה שנה להסתלקות מרן הסבא מנובהרדוק זצוק"ל ◆ הגאון רבי שלמה ווינטרויב שליט"א, עורך הספרים 'נובהרדוק' ו'סופה סערה' - נכדו של ראש ישיבת נובהרדוק בכרדיצ'ב וכפינסק הגאון הצדיק רבי שמואל ווינטרויב זצוק"ל, ובן הגאון רבי בערל וינטרויב זצוק"ל, בשיחה ל'מוסף שבת קדש' על הרוח שפיעמה בתלמידי מרן הסבא זצוק"ל, ועל מסירות הנפש שאפיינה את נובהרדוק ואלופיה ◆ ומבט חדש על ניגוניה של נובהרדוק, ששמחה ותוגה משמשים בהם גם יחד ◆

הגה"צ רבי בערל וינטרויב זצוק"ל

◆ כל ימיו אשר חיה, התנהל הגאון רבי יצחק שינקר זצ"ל, לאודה ולאורחותיה של תנועת נובהרדוק, בצלה חסה כילד צעיר ◆ בשיחה ל'מוסף שבת קדש', שב בנו יבדלחט"א הגאון רבי חיים שליט"א, לזיכרונות מכית אבא, לאתגרים העצומים בהם עמדו אביו וחבריו, לתביעות הבלתי מתפשרות, ולחוסר הערך לעולם הזה, הכליו ומעדניו ◆ גידא בעיניה דעולם הזה ◆

חניכי נובהרדוק

הגאון רבי חיים שינקר שליט"א

◆ ג. ראם ◆

ד'ם נובהרדוקא' זורם בעורקיו של הגאון רבי חיים שינקר שליט"א, ראש ישיבת 'דרכי משה'. כמי שגדל בכית אביו הגאון רבי יצחק זצ"ל - חניך נובהרדוק, והסתופף בעצמו כילדותו בתל אביב בצל ישיבת 'בית יוסף' הנובהרדוקאית.

בשיחה ל'מוסף שבת קדש' הוא משמש קול קורא למשנתה של נובהרדוק, שכמעט ואינה נשמעת ברורותינו אנו, לצד עובדות אותן שמע מאביו ומעוד חניכי נובהרדוק, וחוויות אותן חווה בילדותו ובנעורו בכית משפחת שינקר שבתל אביב של פעם, מעוז נובהרדוקאית, בו גדלו לתפארה יבדלחט"א מרביצי התורה ממשפחת שינקר.

כולו לשם שמים

■ מאה שנה לפטירת מרן הסבא זצוק"ל. נובהרדוק קיימת כיום?

הגאון רבי אליעזר אלפא זצ"ל הציג שאלה דומה לפני דורו מרן החזון איש זצוק"ל, והחזון איש ענה לו שכשם שלכופף כרזל לא כל אחד יכול, ולשם כך נדרש אדם ניכור, כך בדיוק, לקיים וליישם את נובהרדוק צריכים את ה'גיבור'. רבי יזול - אמר מרן החזון איש - היה ניכור המסוגל לכרוך רצועות פלדה על ידיו. כשהוא איננו, אין את נובהרדוק. ידוע גם שמרן הסטייפלר זצוק"ל - מגדולי תלמידי נובהרדוק בעצמו - אמר: הרוך כבר לא ראוי לנובהרדוק...

למה בכל זאת אנחנו מדברים כעת? זכר עשה לנפלאותיו הנון ורחום ד', צדיק לעשות זכר לימים ההם, לדעת מה היה כאותו מקום נפלא, שהתפשט על פני עשרות ישיבות ברוסיה ובפולין.

נתבונן: על מי אמרו ש'כל מעשיו לשם שמים'? על יחידים שכדור ממש. כשהייתה גזירה על לימודי חול בפולין והיה דיון מי יתייצב וידבר

מול השררה, הגר"ח זילברברג זצ"ל מזורשא אמר שמרן החפץ חיים לברו ייכנס לדבר עם השר הפולני, כי הוא, הח"ח, כולו לשם שמים. וכידוע, מרן החפץ חיים עצמו העיר על מרן הסבא שהכירו, ש'כל מעשיו לשם שמים' רבר זה סיפר הגר"ח צ' ברוך זצוק"ל בבית המוסר בירושלים בשנת תשל"ב, כשלאחר פטירת מרן הסבא, נשמעו דעות מפי בעלי בתים שנעדים צעירים לא צריכים ללמוד מוסר וזה טוב רק למבוגרים. החליטו לשאול את מרן החפץ חיים זצוק"ל, שענה במכתב כי מוסר הוא דבר הכרחי לגדולים וכל שכן לקטנים, והוסיף כי הכיר את הצדיק רבי יזול וכל מעשיו היו לשם שמים.

אני עצמי זכיתי לראות עוד גדול אחד, עליו ראוי לומר - כמו על רבו - ש'כל מעשיו לשם שמים'. פעם התקיימה אסיפה ב'לדרמן' בהשתתפות מרן הגראמ"מ שך זצוק"ל ועוד גדולי ישראל. כשנכנס מרן הסטייפלר זצוק"ל כפתח עם מקלו, נאחו בהלה על שקמו לכבודו. כמי שכל מעשיו לשם שמים, זה היה אצלו כאינסטינקט, שממש פחד מכבוד ונבהל. ודאי היו עוד הרבה גדולי ישראל כאלו, אבל זה ראוי בעינינו, ואצל תלמידי נובהרדוק...

הגאון רבי לייב נקריץ זצ"ל, נכד מרן הסבא, סיפר אודות התקופה שתלמידים מסרו נפשם להגיע לישיבה, וכמוכן לא תמיד ברצון ההורים: הלכה קבוצת בחורים ברחוב, ואמו של אחד הבחורים ראתה את בנה ביניהם וניסתה להניאו מכך. באתה שעה עבר שם בחור אחד ובגדיו בלויים, ואותה אם הצביעה עליו ואמרה: ככה אתם עומדים להידאות?... הבחור ענה לה: לא, זה לא משלנו...

כמעמד זה, נפשו של הנער יצאה אל אמו לפרידה אחרונה, אבל הוא התגבר, מחשש שלא יוכל ללכת הלאה. תחת זאת, הוא הלך עם חבריו והבריח את הגבול מרוסיה לפולין. אגב, כשמרן הגאון רבי זלמן סודרצקין זצוק"ל שמע מכך, אמר שמעודו תמה במעשה דרבי עקיבא, איך יש בכוח אנוש לעמוד ליד הדלת אחרי שתים-עשרה שנה שלא היה בכית, לשמוע את האישה ולא להיכנס לדגע? אבל כששמע שכחור מסוגל לא להיפרד מאמו בכדי שיוכל להמשיך בדרכו לגלות למקום תורה, הוא מבין...

אש במקום קרח

■ מה ניתן להגדיר כמאפיין של שיטת נובהרדוק?

אמרת' פעם להגר"ג גלינסקי זצוק"ל שפרשת פנחס היא הפרשה "שלנו" - 'בקנאו את קנאתי'. בדרך אגב למדנו כאן שקנאי צדיק לדעת שהעניין

הגול"צ רבי יצחק דוד שינקר זצ"ל

סדר עבודה מיוחד שלעמד במרכז העבודה המוסרית של אותו פרק. כך נקבעו: תקופת התשובה, תקופת השמחה, תקופת האמיצות, תקופת הביטחון ועוד. הם לא הסתפקו בקבלת החלטות, והם ביקשו להעמיד את עצמם לביקורת הישגים שבועית, ואחת לשבוע התכנסו לבחון את הישגיהם.

בהקדמה לפרק "עבודת האמיצות" רשם אבי זצ"ל את פירושו שלו לעבודה מיוחדת זו בסגנון אופייני לדרך החינוך הנובהרדוקאית: 'אמיצות - היא להכניע את עצמו במקום שצריך. אמיצות - היא להגיע לדבר שחסר לו מבלי שיעכבוהו שום עיכובים. אמיצות - היא שלא לוותר על חסרונו רוחני. אמיצות - היא שלא לאבד דבר שיש לו גם במצב של ניסיונות. אמיצות - היא שלא להתכניש מללמוד ולשאול מכל אדם, ולהיות מבקש!'

נובהרדוק גם למדו את חובת הזהירות בכבוד הזולת. בין קבלותיו המעשיות מאותה תקופה כותב אבי זצ"ל: 'שלא להיכנס בדברים בתוך דברי חברו. שלא להיות נכהל להשיב קודם שיסיים השני שאלתו, ושלא לומר לחברו: אין זה חדש, כבר שמעת.'

ילדים על ספסלי עץ

■ מה הביא את אביכם כנער צעיר לנובהרדוק?

הגאון רבי חיים שליט"א עובר לזיכרונות הימים ההם כפי ששמע מאביו זצ"ל, שהגיע מהעיירה סמאיטיץ לנובהרדוק:

היה זה בהשפעת תלמידי נובהרדוק ששבו לעתים לביתם בעיירה. העיניים התמימות של הילדים היו נרלקות, והאוזניים היו כרויות לאש הקולחת מפי הבחורים שהגיעו. הילדים עמדו מרותקים, מתבוננים בפנים העדינות, בתנועות הסוערות של גופם המתלהב בסערת נפש, ונכבשו לקול מגנינתם היורדת חרדי כפן. הילדים והוריהם שמעו כשקיקה דברים בוטחים על האישר הצפוי בישיבה החדשה. הבטחות שפוזרו בנדיבות וברוח לב, על רוחניות אין מה לדבר, ממש גן עדן. בנוגע לעולם הזה - אין מה לדאוג. הכל יהיה על הצד היותר טוב...

שבעה-עשר ילדים יצאו מהעיירה על עגלה רעועה להקים עוד ישיבה. הילדים נישאים על כנפי הרמיון אל האושר הצפוי, אל המיטות המרווחות שאותן לא יצטרכו לחלוק עם אחיהם כמו בכיתם הודל. בתדמיליהם הארוחה הרלה בה הצטיירו לדרך ומעט בגדים בלויים. 'עוד מעט נגיע', מבשרים הבחורים המבוגרים, המרדיכים.

כעובי החשיכה צעדו הנערים בין סמטאות העיירה השכוחה אליה הגיעו. מדרגות רעועות הובילו אותם לעודת הנשים האפלולית של בית

מסוכן, וצריך להעיר עליו משמים שמעשיו לשם שמים. אבל זה המאפיין של נובהרדוק: לשם שמים ומסירות נפש.

הגר"ש וינטרויב זצוק"ל, שהיה ראש ישיבה בפנינסק, אמר אחרי פטירת מרן הסבא זצוק"ל: 'אברנו את תרון האף של השלמות'. מרן הסבא תבע מעצמו שלמות בכל. מסופר שפעם אפה 'מצות מצווה' בערב פסח בעיד אחת בה הרב המקומי לא החמיר לאפות בערב פסח. וכמשך שנים לאחר מכן היה מייסד עצמו: 'איך לא חסתי על כבודו של הרב?!'

שאלו אותו פעם, איך הוא שולח תלמידים להקים ישיבות ולהרכות תורה ברחבי רוסיה, וחלא הם יכולים להתקלקל? והוא ענה: ברזל מלובן, כאשר יהיה במקום קר הוא יתקדר. אבל אש להבה - האש תחמם את הקרח מסביב וגם הוא יתחמם! נובהרדוק זו אש, והתלמידים לא יכבו, אלא ידליקו אחרים. בגולת סיכור אמרו שמי שהחזיקו מעמד אלו תלמידי נובהרדוק. אחרי יום שלם של עבודה כשחזרו בלילה עשו 'כירוע' ('בורסה' - מעמד בו עורכים חשבון נפש ובדיקה עצמית, של ציבור תלמידים יחד) על השלג. הגר"א ויינשטיין זצוק"ל הרגים לי פעם כיצד התנהלה כירוע של נובהרדוק - זו אחת מתקנות מרן הסבא, שכערב אחרי הלימוד יתוועדו התלמידים לליבון הדרי אודות מחלות היצר.

הגר"א רפפורט זצ"ל מות"א היה יד ימינו של הגר"ש וינטרויב זצוק"ל, והיה מטפל במכתבים שגשלו אליו. פעם הגיע מכתב לר' שמואל עם הרבה גידופים שכתבו עליו. הגר"א רפפורט לא ידע מה לעשות, האם לקרוע את המכתב או לא, והחליט שאין לו רשות לעשות זאת, והניחו כמות שהוא. כשנכנס ר' שמואל לחדר, יצא הגר"א החוצה, כי לא רצה לדאות מה יקרה כשיקרא את המכתב. והנה לאחר זמן מה, ר' שמואל פגש את כותב המכתב ושיבח אותו וחייבו כאילו לא היה כלום. וזהו נובהרדוק!

אבי זצ"ל היה 'נובהרדוקער' כל חייו. שבוע לפני פטירתו ניגש אליי תלמידו - אחד מראשי הישיבות שליט"א - וביקש שאודיע לאבי כי קבוצת תלמידים רוצה להיכנס אליו ולהתחמם לאורו. אבל זה לא היה שייך. אבי זצ"ל ממש גיחך לשמע הבקשה, ממנה עולה ריח של "כבוד", ואבא היה מנוטרל מכל ענייני כבוד. כל העולם הזה לא תפס אצלו מקום.

■ קיימות רשימות של אביכם זצ"ל מה'כירוע' המפורסמים?

נותרה לפליטה מחברת שנרשמה על ידו בשנים תרפ"ה-תרפ"ו, בה נרשמו על ידו בין השאר תקנות וקבלות שקיבלו על עצמם בני תורה צעירים לימים.

כמנהג נובהרדוק, הם חילקו את השנה לתקופות. לכל פרק זמן יועד

• הרב מ. ברמן •

מאה שנה לסילוקו של מחולל תנועת נובהרדוק המעטירה - מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצוק"ל, שמנו פעמינו למכון 'נשמת חיים' המתעד ומשמר את אורחות תנועת נובהרדוק וגידוליה, למען יעמדו הדברים לדורות רבים. המכון, שהוקם לזכרו של הגאון רבי חיים שלום ישראל זצ"ל ראש ישיבת 'נר שמואל', ותלמידו המובהק של אחד מתלמידי מרן הסבא זצוק"ל הנודעים - הגה"צ רבי גרשון ליבמן זצוק"ל, אוגד ואוצר מסמכים ייחודיים להם נחשפנו, ומאות רבות של

הגה"צ רבי חיים זייצ'ק זצוק"ל - מימין, והגה"צ רבי גרשון ליבמן זצוק"ל משמאל. מאחוריהם עומד הגה"צ רבי חיים שלום ישראל זצ"ל

עדויות, מגדולי חניכי התנועה ברור הקודם, שסיפרו מכלי ראשון או כתבו ברשימותיהם אודות התנועה. 'מוסף שבת קודש' מגיש כזאת ליקוט זעיר מעדויות נפלאות אלו, המספרות את סיפורה של התנועה וגידוליה.

כשבילו נברא העולם

אחת העדויות הייחודיות שכנגו המכון, מתארת מפגש מיוחד בו זכה אחד מגדולי חניכי התנועה, הגה"צ רבי חיים אפרים זייצ'ק זצוק"ל, לשוחח עם מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל אודות תנועת נובהרדוק ומחוללה מרן הגה"צ רבי יוזל זצוק"ל. ואלו הדברים שנשמעו מפה קדשו של מרן ה'חפץ חיים' אודותיו כפי שמתאר הגר"ח ברשימותיו:

"כששאלתי את מרן ה'חפץ חיים' זיע"א להראותני דרך בעבודת ד', היאך לחלק את היום להשתלמות עצמית ולעסוק בצרכי הרבים - הסביר לי את העניין כשיחה ארוכה, והכריע שמוטב להקדיש את חלק הארי של היום לעבודת עצמו. ואחרי שהכיר כי שאני נוטה ומתעקש להשיג הסכמה ממנו להתמסר בעיקר לעבודה עצמית בהתבודדות, ענה ואמר לי בזה הלשון: 'אילו היה רבכם רבי יוסף יוזל הורוויץ יושב בבדידות ודואג רק לצרכי נשמתו לבד, מה היה אז עם כל העולם?! ועכשיו שהקדיש מחייו לעבודת הרבים הגדול כבוד התורה, ויש לנו ישיבות רבות עם בני תורה למאות, ואשרי חלקו!"

וכשמע מרן הח"מ מפי על פועלו הרב של מרן ה'סבא', וכי נובהרדוק כונה ומיסדת ישיבות ככל עיר ופלך שרק ניתן, התבטא מרן ה'חפץ חיים' ואמר ברגשו: "על רבי יוסף יוזל נוכל לומר המאמר ז"ל: כשבילו נברא העולם".

וכיטוי ייחודי נשמע מפי הכהן הגדול כשסיפרתי לפניו שייסדו ישיבת נובהרדוק בסקיודל - שהיתה קרובה למקום מושב חלק מהמשכילים, שמח מאד, והתבטא כאמרו: "רבי יוסף יוזל חיבר ויצר אנשים, אני חיברתי חיבורים". והוסיף ואמר: "זהם (כלומר המשכילים החופשים) זיי האבן גילאכט פון ר' יוסף, די הולטייעס, און היינט וואס איז פון זיי געווארן? א כארג אש, ומה פעל ר' יוסף יוזל זעהט מען". [פורקי העול לגלגו על רבי יוזל, ומה עלה בסופם? תל של אפר. ומה שפעל רבי יוסף יוזל - הרי עניינו הרואות!]

וכשאירע פעם בשנת תר"פ שביקשו חניכי נובהרדוק ממרן הח"ח זצוק"ל להתערב כדין תורה שהיה להם נגד קהילה מפורסמת, לא הסכים בשום אופן לקבל על עצמו משרת הדיינות אף שהדבר נגע

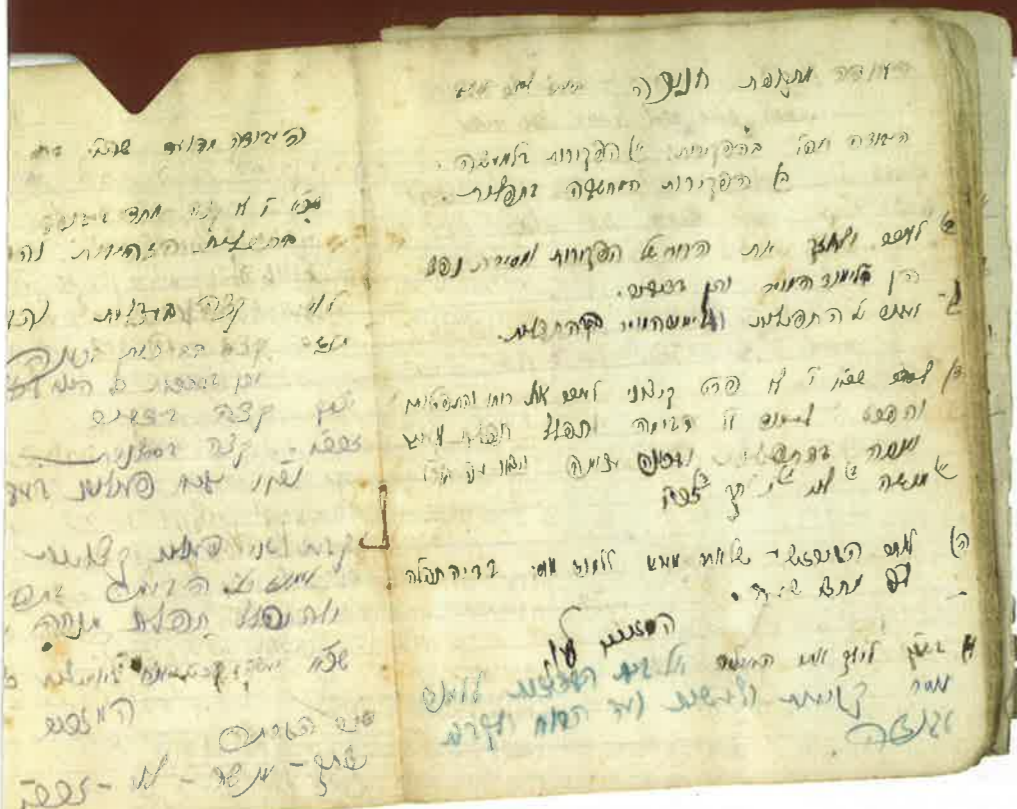
למצב הכספי, ושאלת קיום הישיבות. וכה אמר מרן הח"ח: "יש לי גדר שלא לדון, ומה אעשה שגם ה'סבא' רבי יוסף יוזל שלכם, היו לו גדריו בחיים שעליהם היה מתעקש ומהם לא היה זו אף כמלא נימה, גם אני ככה".

בהסתרה שבתוך ההסתרה

ידועה תקופת ההסתגרות של מרן ה"סבא" לאחר מפגשו עם מחולל תנועת המוסר מרן רבי ישראל סלנטר זצוק"ל, כאשר עזב מרן ה'סבא' רבי יוזל זצוק"ל את כל עיסוקיו והתבצר בעולמה של תורה יומם וליל. וכה תיאר בעולמו חתנו, הגה"צ רבי ישראל יעקב לובצ'אנסקי זצוק"ל (משגיח דיישיבת כרנוביץ), את התקופה הזו: מרן הגר"ח ניסה תחילה להניאו מצעד קיצוני שכוה, כי איך יינטוש על משפחתו וחמותו האלמנה ללא משען, אך רבי יוזל הוכר כאדם שאינו מתפשר, וחששו פן יישאר קרח מכאן ומכאן, הביאו להחלטה לשכור כל האזיקים שכבולו לחיי המעשה, ולהתמסר לדחוניות כלבד. והוא בא בשאלה לרבי ישראל איך עליו לנהוג למימוש החלטתו העיקשת. תשובתו של רבי ישראל לרבי יוזל היתה מפתיעה:

"שנים שאלו ממני עצה אם לעזוב ביתם ולגלות למקום תורה, לאחד יעצתי שילמד בביתו ויקבע עתים לתורה, ולשני יעצתי שיסע ויגלה למקום תורה, הראשון איננו לומר כלל, והשני גדול בתורה והצלחה בה הרבה... משם יצא לקובנא, בה למד ט"ו שנה שמונה עשר שעות כיממה, כשרוב הזמן עומד על רגליו כדי שלא תחטפנו שינה. מעט מתורתו באותם ימים נותר לפליטה בענייני חושן משפט, משוכצת דרך שקלא וטריא בספר 'עין תרשיש' - שחיבר גיסו רבי זליג תרשיש זצ"ל.

לאחר תקופה כשהביא אליו את בני משפחתו, אשתו ובני, ושכר עבודם דירה בפרבר העיר סלבודקה, והמשיך בהתמדתו והתעלותו בתורה, שכר נוסף בא עליו, כשאשתו כרעה ללדת ונתקשתה בלידתה, ועם זאת עוברה יצאה נשמחה. האסון לא שכר את רוחו ולא החליש אומץ ליבו, אלא הגביר עבודתו הרוחנית ואז החליט על התבודדות גמורה.

'קבלות' לעבודה מוסרית בכתב ידו של מרן ה'סבא' זצוק"ל

בעל הבית שאצלו התגורר, יהודי יד"ש תמים הליכות ומוקיר רבנו, העריך את גדולתו, והסכים לבקשתו לסגור חדרון פרטי בתוך חצר ביתו ולבנות שם מקווה טהרה, ולאטום את הכניסה לחדרו עם לבנים ולהשאיר רק שני אשנבים, אחד לחלבי ואחד לכשרי, ולא בא כמגע עם שום אדם, וכך כונה 'בעל החוריים'. לפי החלטתו רצה להתבודד כשבוע שנים, אך נאלץ להפסיק לאחר שנה ותשעה חודשים.

אך מעיון בעדויות תלמידיו הקרובים אנו מתוודעים להתבודדות נוספת:

לאחר זמן מפטירת רעייתו ע"ה בלידתה הוצע לו שידוך, והוא התנה עם חותנתו, שיבנה לו דירה מבודדת כדי שלא יפגע מלימודו ועבודת הקודש שעסוק בה, ועול פרנסת המשפחה עליו. או או שהה בכית ההתבודדות כל ימי השבוע, ובערב שבת שב למשפחתו, שם שח רק כדברי תורה, ובמוצאי שבת עם הכרלה חזר לכית הבדידות, והיה בא כמגע עם אישי רק עם תורה ומוסר.

סיפור מופלא שח הגר"ל נקריץ זצ"ל: בתקופה זו נסע פעם ברכבת ונפגש עם סוחר היערות ר' גרשון צורניסקי ז"ל מעיר זושן. תוך כדי

♦ תר"פ - תש"פ: מאה שנה להסתלקות מרן ה'סבא' מנובהרדוק זצוק"ל ♦ 'מוסף שבת קודש' מבקד במכון 'נשמת חיים', האוצר עדויות ותיאורים מתלמידי נובהרדוק דאז, מארחות חייה של הישיבה, והאתגרים בפניהם עמדה - ושרדה אותם בגאון בס"ד ♦ וכיצד התבטא מרן ה'חפץ חיים' זיע"א על מרן ה'סבא' רבי יוזל זצוק"ל? ♦ צוהר לעולם נעלה ♦

מאוצרות נובהרדוק

הישיבה נובהרדוק

הנובהרדוקאים האחרונים

◆ בחווה מגודרת ומוריקה, באמצע שום מקום, במרחק נגיעה מכירתה הצבעונית והתוססת של אירופה, מנהלת את חייה קבוצת בחורים בני עלייה ◆ בדד ובמרחק, עובדים הם את אלקיהם, על פי משנתה המוסרית והוותיקה של ישיבת "נובהרדוק" ואסכולתה התובענית והבלתי מתפשרת ◆

◆ ב'סדר מוסר' ילמדו בסערת נפש ובשפתיים דולקות, תפילתם בוקעת מעמקי נשמתם, ועל הגלם חורטים הם בדם לבם: הבוז לך – עולם הזה! ◆ הצצה למעוז האחרון של נובהרדוק בעיר בוסיר הצרפתית, ושיחה מרתקת עם ראש הישיבה הגאון רבי נתן יברא שליט"א ◆

◆ בחווה מגודרת ומוריקה, באמצע שום מקום, במרחק נגיעה מכירתה הצבעונית והתוססת של אירופה, מנהלת את חייה קבוצת בחורים בני עלייה ◆ בדד ובמרחק, עובדים הם את אלקיהם, על פי משנתה המוסרית והוותיקה של ישיבת "נובהרדוק" ואסכולתה התובענית והבלתי מתפשרת ◆

◆ י. שרייבר ◆

מכוחך, זה נראה כמו עוד בית מדרש. מוכער לחלונות הפעורים, גראים, כמו בכל מקום, בחורים יושבים ועוסקים בלימוד התורה.

אבל אוזן חדה, תזוהה די בנקל את הניגון. הניגון כאן, שונה לגמרי. כבר מוכער לדלת הניגון הזה מכה בך, מכאיב לך, מענג ומייסר גם יחד. משהו בו מתחנן. מבקש, כוסף.

אי-אי-אי...

--- א-א-א, אי, אי-אי-אי...

ואז נפתחת הדלת, ואתה מגלה את התמונה השלמה: בית המדרש מלא, עשרות בחורים מתנדנדים במרץ מעל ספרים פתוחים, חלקם הגדול עוצם את עיניו כדבקות, מצחם חרוש קמטים, וראשם מתנועע אנה ואנה כרצינות, בתנועות של ביקוש וכאב גם יחד. הפה קפוץ אמנם, אך מוכער לשפתיים החתומות בוקעת תנועה משכרת לבכות, פולחת כליות, ומטהרת כל חללים שבעולם.

הקולות עוטפים אותך ממזרח ההיכל וממערבו, רוחות של כאב פנימי ונכידה בלתי מתפשרת חוצות מצפון לדרום, והקולות כולם מתנפצים זה בחיקו של זה ברעש גדול, כאשר למרבה הפלא דווקא כך יוצרים את ההרמוניה המופלאה ביותר, הכאובה והמייסרת – אך המענגת ביותר בעולמות כולם. זו הקמפוזיציה אותה יודעת ליצור ולכתוב רק אחת: ברוכים הבאים לנובהרדוק.

בין פריז של מטה לפריז של מעלה

בהמשך אנו מגלים, שהנערים הצעירים הללו, מפיחים בוקעים הקולות, היו אמורים בכלל לסלול את דרכם – אם ניתן לקרוא לזה כך – במבואותיה התוססים, הצבעוניים והאפלים של פריז הסמוכה. תחת זאת, הם

ראש הישיבה הגאון שליט"א יברא בשיחה עם תלמיד

לפרקם, ישונו למקומות גידוליהם כאכרכים רציניים, שם 'יחטפו' הם למשרות תורניות וכלי קודש: רבני קהילות, דינים, מלמדים ומחנכים, מוהלים ושוחטים. רבים ירננו מאחורי גבם בלחש ובהתפעלות אמיתית: כלום אלו הנערים שיצאו מאן? אלו שכנעו לא נתנו להם סיכוי למהו, וכעת חזרו כאילנות מפוארים! אך המציאות חזקה מכל. הנה כי כן, 'פה כוחה של תורה, מוסריה ואורחותיה, ליישר מסילות, לכער קוצים, ותחתיהם להפריח גני שושנים.

מקום בגן עדן

לסירנו במקום מתלווה אחד האכרכים בוגרי הישיבה. עם יציאתנו מבית המדרש, אנו מתרשמים כי דרמה משמעותית עוד לפנינו. יוצאים מבית המדרש ופוסעים בשבילים המוריקים, כשהמלווה כמעט ממתיק לנו סוד: "כעת", הוא אומר ברצינות, "ניגש אל העיקר. אל הלב בעצמו. המקום ממנו שואבת הישיבה את כוחה, ולפיו מנוטת את אורחותיה".

והוא מוביל אותנו, אל בית קטן בלב החורש.

דממה מוחלטת שוררת סביב הבית. רק נגינה חרישית חותכת את השקט, בוקעת מתוך הבית פנימה, ומתפשטת בחלל השדות הפוריים מלאי הצבע הנטועים סביב. אנחנו מציצים אפוא פנימה:

שלושה בחורים צעירים יושבים בפנים. כל אחד שקוע בעולם משלו. אחד רכון על פנקס קטן, ממלא אותיות צפופות. חברו עוצם עיניים, מתחטא עם עצמו וממרק את נשמתו, והשלישי, סמוך לאח הכוערת, שקוע במדרגת הארם – ספרו של מרן ה'סכא' מנובהרדוק וצוק"ל.

הבחורים, בגילאי העשרה שלהם, לא מרגישים שאנחנו שם. הבית הזה, שממוקם בלב חורש ענק, נראה ממבט ראשון כמעון קיט, אולי כמקום מנוחה, אך למעשה –

על כתפיהם הצעירות למדי, אך הללו מודעים לו ולכבודו, והם נושאים אותו בנאון. הכללים כאן ברורים, השיטה מוגדרת ובהירה, והנמנים עליה רואים את עצמם כחברי יחידה נבחרת, קבוצת עילית שמשמרת את דרך המוסר של הדרוה הקורמים. את הדרך של נובהרדוק.

ככל בוקר, משננים הם לעצמם את תפקיד חייהם מחדש: במרחק אווירי לא גדול מהם, פותחת פריז את יומה לעוד יום של עולם הזה מזוקק. וכאן כבוסיר, קמים מדי בוקר בשביל לנעוץ עוד חרב ועוד חץ משונן בעולם הזה גופא. כאן מקדשים את הגופים ואת הנשמות, כאן מתוך פרישות ואפילו סגפנות, מציבים ככוח ובמאמץ את רגלי הסולם כארץ, ואת ראשו בשמי שמיא.

והזורעים ברמעה, כרינה יקצורו. בהגיעם

הופכים כאן לאישים בעלי שיעור קומה אישי, תורני ומוסרי, המפליאים את רואיהם בהשגותיהם וברגותיהם.

לא זו בלבד. נשמע גם כן, שהבחורים האלו נמצאים כאן, במקום הקסום הזה שבפאתי פריז, שנים ארוכות. חלקם כמעט ולא יוצאים מהמקום, מקדישים את כל חייהם לעבודת ד'. הם הגיעו לכאן מכל מיני מקומות, חלקם לא מקומות טבעיים לאנשי תורה ככלל – ורחוקים ת"ק פרסאות מעולמם של חניכי נובהרדוק בפרט, אך המקום הזה קיבל אותם בזרועות פתוחות, ובשיטה מדהימה ומופלאה, מצעיד אותם ישירות לכור ההיתוך הנובהרדוקאי, וצורב את נשמתם בכרית ק-ל חי.

הנערים הצעירים הללו, נדמים בעינינו כחיילים של ממש. עול גדול ומשמעותי מונח

שבת קדש

בית יוסף להבה

תר"פ - תש"פ: מאה שנים להסתלקות ה'סבא' מגובהרדוק
מרן הגאון הצדיק רבי יוסף יוזל הורביץ זצוק"ל

• גליון מיוחד •

מורשת גובהרדוק,
גדולי תלמידיה
וחניכיה, ובתי
מדרשותיה בארץ
הקודש ובחו"ל

צום
נרר ישראל

ב' עו"ד סע"ט
די
נאוואראדקער ישיבה
"בית יוסף"
אין תל-אביב
ארץ-ישראל
פון א. צ. ברעין

פון די סעריע העפעטן איבער די ארץ-ישראלדיגע אנשטאלטען.
די געשיכטע, טהעטיגקייט און געדינטונג
פון נאוואראדקער ישיבה, בית יוסף אין ארץ-ישראל

דער איינפיר פון די חיוו וועלכע געהט און עלט אין די הייליגע לאנד - ציון - וואס ס'וועט זיין אריינגעפירט צו זיך די גייענדיגע 'תורה הלאזים' פון נאוואראדקער ישיבות אין גלות.

די חיוו וועלכע געהט און ווערט איינגעפירט דורך די ישיבות פון ארץ-ישראל, וואס זיי האבן געבויט אין ארץ-ישראל, וואס זיי האבן געבויט אין ארץ-ישראל, וואס זיי האבן געבויט אין ארץ-ישראל.

עיתון בחו"ל המבשר באידיש על הקמת ישיבת 'בית יוסף' בתל אביב. מפי המצויין בשמאל העמוד, מסמך זה מעובדנו של המחנך הדגול ואיש המוסד הגאון רבי ישראל אורלנסקי זצ"ל שנלב"ע בשבוע שעבר. רבי ישראל היה בנו של הגאון רבי יצחק אורלנסקי זצ"ל, מפא"י גדולה של גובהרדוק, מנהל רוחני בישיבת גובהרדוק בפניסק, וראש ישיבת גובהרדוק בקובה. ת.נ.צ.ב.ה.

הגובהרדוקאים האחרונים

המשך מעמוד 29

חומות של רוח

אנו מוזמנים אחד כבוד, אל חדרו של ראש הישיבה, הגאון רבי נתן יב"א שליט"א. השיחה עם ראש הישיבה, מתקיימת עם תום סדרי היום, והיא רווית תוכנות והכנות מעמיקות. ראש הישיבה לא התראיין אף פעם, ובאופן כללי הוא חף לחלוטין מגינוני כבוד, גם מאלו שאולי נדרשים ממנו במעמדו. שיטת המוסר אותה ידש ואותה הוא מנחיל הלאה לתלמידיו, גרמה לו להימנע לחלוטין מחשיפה ציבורית.

הגאון רבי נתן יב"א שליט"א נולד בארגנטינה, לפני שבעים שנה בקירוב. הוא נשלח לישיבת גובהרדוק באירופה על ידי כ"ק האדמו"ר רבי יואל מסאטמר ז"ע, שהמליץ לעסקנים המקומיים בארגנטינה לשלוח את התלמידים ללמוד באירופה, בישיבות גובהרדוק. עד מהרה בלט רבי נתן כאחד מהתלמידים המבוגרים ביותר בישיבתו של "רבנו", הגה"צ רבי גרשון ליבמן זצ"ל, שאף הסמיך את תלמידו, ועודו אברך צעיר, למסור "ועדים" ושיעורים בישיבה.

תלמידיו מספרים, כי במשך שנים נהג רבי נתן שלא לישון יותר מארבע שעות כלילה. את רוב זמנו הוא מקדיש ללימוד תורת המוסר עם התלמידים, בוועדים מיוחדים אותם הוא מוסר בכיתו ובשיחות המוסר אותן הוא מוסר בכית המדרש.

לפני שנים ספורות, במהלך ועד שאותו מסר לבחורי הישיבה המבוגרים, ביקש להפסיק לדגוע ולגשת לחדרו, למנוחה קצרה. התלמידים השתוממו, מכיוון שידוע היה שראש הישיבה אינו נוהג ליטול מנוחה, ולו הקצרה ביותר, במהלך שעות היום. אלו הבינו במהרה שראש הישיבה אינו חש בטוב והזעיקו רופא. הרופא שהגיע במהירות קבע כי ראש הישיבה חווה אירוע מוחי והוא הובהל לבית החולים בפריז.

במשך ימים ארוכים שכב ראש הישיבה כשהרופאים לא נותנים לו סיכוי לשרוד. אחרי שבועות ספורים - כנגד כל הסיכויים - התעורר ראש הישיבה, אך לא יכול היה לרבר ולתקשר עם הסביבה. לאחר שבועות ספורים התרחש נס נוסף: ראש הישיבה החל לרבר. המילים הראשונות שהוציא מפיו היו 'איפה התלמידים?' כשהוא מבקש לדעת היכן נמצאים בני הישיבה באותה התקופה - תקופת בין הזמנים.

ההחלמה של ראש הישיבה הושלמה והוא שב להנהיג את הישיבה ואת הקהילה כיד רמה. ולא בכדי שאל ראש הישיבה את סוכביו על המיקום בו נמצאים בני הישיבה בתקופת בין הזמנים. שכן אחת המהפכות המרכזיות שחולל בישיבה הייתה בתקופת 'בין הזמנים', כאשר עד לפני שנים ספורות נהגו בני הישיבה לנסוע בתקופת החופש לבתיהם, והיו שבים לאחר שבועות ספורים לישיבה.

הרב יב"א ביקש שוב ושוב מבני הישיבה להישאר בישיבה, כדי שלא יספנו את טומאת הרחוב בימי בין-הזמנים. 'בחורים היו נוסעים

לפריז או לארץ ישראל, וחורים כמצב שונה לחלוטין מזה שיצאו מהישיבה". מספר לנו הרב נח פולק, בוגר הישיבה וכיום מרבני הישיבה, "ראש הישיבה כאב מאוד את המציאות הזו, ולפני כמה שנים הודיע שהוא יקיים את חופשת בין-הזמנים בתוך הישיבה.

"הוא דרש מאתנו, אנשי הצוות, להכין תוכניות מרתקות ומלאות עניין לימי בין-הזמנים, כך שהבחורים לא ירגישו שהם מפסידים משהו כשיאנם נוסעים לחופשה, וכך עשינו. זה כמה שנים שאנחנו יוצאים עם הבחורים בימי בין-הזמנים לקעמפים שהישיבה יוזמת, עם אטרקציות והרפתקאות, וכל דבר נניתן להעלות על הדעת, כל זאת כדי שרמתם הרוחנית של הבחורים והמטען העצום שהם זוכים לו במהלך ימות השנה כולם - לא יפגמו בתקופה הזו".

שימו לב אל הנשמה

"גובהרדוק", פותח ראש הישיבה, "ראתה את עצמה תמיד כפרצת דרך בכל הקשור להתמודדות מול פגעי העולם החיצון. שיטת המוסר שייסד מרן ה'סבא', נולדה מתוך מקום של צורך להתמודד עם פגעי ההשכלה שהחלו להתפשט באירופה של תחילת המאה. כשמרן ה'סבא' ראה את המאבק של הקומוניזם באידישקייט, הוא עשה כל שביכולתו כדי להתמודד עם המפגע הזה".

נאמן לדרך של מחולל הישיבה, גם כאן, כבוסיד, החל הרב יב"א להשקיע את כל זמנו ומרצו כדי להתמודד עם הבעיה המרכזית בדורו - בעיית הנוער הנחלש, המתמודד. כשאנו שואלים אותו מתי ואיך החליט להעתיק את המודל המוסרי מתקופת מרן ה'סבא' כדי להתמודד עם הנוער שמתקשה לשרוד בישיבות הקלאסיות - הוא מחייך:

"זה לא סוד שההתמודדות הכי קשה של הציבור שלנו, כיום, באה דווקא מבית. הגיעו אלינו פעילים מבני ברק ומירושלים, וסיפרו על מה שקורה בארץ. כמה בתים שנפגעים בגלל בחור שמתקשה ללמוד בישיבה, כמו כולם. הבעיה הזו הפכה למרכזית כל-כך, ואני מאמין ששיטת גובהרדוק הופכת לרלוונטית עוד יותר במציאות כזו.

"התחלנו לקלוט כאן בחורים שנחלשו במקומות הלימוד שלהם, או שלא הסתדרו, מכל מיני סיבות. ואחרי תקופה כאן, ראינו איך הם משתנים. החיים שלהם הופכים למלאים בתוכן. איך הם מגלים עניין שוב בלימוד התורה, בקיום המצוות. פתאום חוזר להם החשק ללמוד תורה, לשוב אל המקורות הנאמנים והטובים.

"היו בחורים שישבו אצלי וסיפרו לי שאין להם עוד חשק ללמוד, אין להם את החיבור הזה לגמרא ולתורה. אני חושב שהסיבה לכך טמונה בכך שלא מספיק הרגישו בפניהם שהתורה היא חלק בלתי נפרד מהחיים של האדם. יש כאלו שסבורים שיש תורה, שצריך ללכת על פי ההנחיות שלה, ויש את האדם,

שהוא ישות נפרדת, ולא בהכרח חלק מהתורה. שיטת גובהרדוק חידדה את העניין שהתורה והאדם חד הוא. התורה היא לא רק כלי אלא היא חלק מהמהות. היא החיים. היא הכל. כשאדם מתחבר לחיים האלה והופך לחלק בלתי נפרד מהתורה, הוא מלא כסיפוק, כטוב", הוא מבהיר את משנתה של גובהרדוק על רגל אחת.

"יש עניין נוסף. הרבה מאוד מהבחורים שהגיעו אלינו, ממשפחות חשובות וטובות, לא קיבלו הרגשה מעולם שהם שווים, שיש להם ערך עצום. הם פיתחו תחושה, שגויה ברוב המקרים, שהמערכת לא מאמינה בהם, מה שגרם להם להתייאש מעצמם. כאן, אנו משתדלים, ובס"ד רואים תוצאות, בהחזרת האמון בתורה, בתלמידי חכמים, באידישקייט. כאן הם רוכשים כלי נצח לכל החיים, ולא רק לתקופת היותם בני ישיבה, אלא גם לחיים שלאחר מכן, חיים של תורה, של ראת שמים. כאן הם מקבלים את הכלים איך להתמודד עם היצר הרע בכל הצמתים והחזיתות".

מעטות הישיבות שעוסקות כטיפול בנערים מתמודדים. מה גורם לראש הישיבה בכל זאת להקדיש את חייו לעניינים הללו?

"מרן ה'סבא מגובהרדוק' זצוק"ל אומר שכאשר יש שביל רחב, הוא זוכה שתותקן בו תאורה חזקה. אבל בשבילים הצדדיים, בסמטאות - אין תאורה, ושם חוכנו להאיר. השביל המרכזי הוא בודאי ברור ומואר, אבל מה יעשו אלו שנמצאים בשבילים הצדדיים? שילכו בחושך? שיאבדו, רחמנא ליצלן? זה התפקיד שלנו. יש המון ישיבות למצוינים. בלי סוף. אבל אין ישיבות לאלו העלולים ללכת לאיבוד, לשוליים. גובהרדוק הייתה מאז ומעולם בית לא רק לכישרונות, לא רק למוצלחים, לא רק לאלו שמוצאים את עצמם בשביל המרכזי, המואר".

את פירות ההשקעה של הישיבה רבנית, ניתן לראות בסיוור קצר בישיבה. החיבור בין ראש הישיבה לתלמידיו הפך את מרכזתם לבני תורה, על כל המשמעות מכך. בחורים צעירים, שהגיעו בגילאי 14-13 לישיבה כשהם מוגדרים כסיכון כזה או אחר, גילו עולמות של רוחניות ותורה, כנעימות ומתיקות, שלא היו מודעים לקיומם. אלו הפכו לבני ישיבה רציניים שכל עולמם סובב סביב עולם של צמיחה, מוסר ושיאפות נעלות.

"העולם היום דוגל בשיטות הפתרון הקל, המהיר", מסיים ראש הישיבה את שיחתו, "בחור שיש לו מידת הכעס וסובל מהתפרצויות, לדוגמא, ממרהים לתת לו טיפול תרופתי. אנחנו דוגלים בשיטה שונה לגמרי. העבודה על הגשפ אומנם קשה, מורכבת, אבל היא נושאת תוצאות, טובה יותר מכל השיטות המהירות הללו. מדרגת האדם היא התרופה הטובה ביותר לכל תופעה שמעיקה על היהודי. הספר הזה טוב יותר מכל פסיכולוג או כוורים רפואיים".

והישיבה המופלאה הזו, תוכיח.